

kulált évi bruttó jövedelmével és magas exporthányadával minden figyelmet megérdemel. A nyártermesztés gépesítési vonatkozásait, az ezen a téren folyó kutatómunkát és eddig elért eredményeket *Walter Ferenc* és *Szecska Dezső* ismertette.

Az előadásokon elhangzottakat rendkívül szemléletesen illusztrálta a másnap tartott helyszíni bejárás. A kutatás irányát, de magukat a már elért eredményeket is meggyőzően szemléltető, jól kialakított bemutatóhelyek, új gépi konstrukciók egyre fokozódó érdeklődést váltottak ki. Ez az érdeklődés jelentette talán a legnagyobb elismerést és ad legjobb ösztönzést az állomás kutatóinak a további munkára. Még nem volt olyan tudományos rendezvényünk, ami az érdeklődők ilyen széles körét mozgatta volna meg. Az Intézet és egyetem tudományos dolgozóin kívül részt vettek ezen a területileg érintett erdőgazdaságok vezetői, irányítói, az Intézet budapesti központjára illetékes kerületi és a tájon érdekelt megyei, járási és községi párt-, tanácsi és társadalmi szervek küldöttei, állami gazdaságok, termelőségvetkezetek mezőgazdasági szakemberei. Ezen a tájon talál leginkább egymásra az erdészet és mezőgazdaság, megteremtve a mindkét félre egyaránt gyümölcsöző összefogást. Őszinte elismerésben részesült a bemutatott munka a főhatóság részéről is. Mindezek azt engedik remélni, hogy elsősorban tudományos erőfeszítéseink lesznek azok, amik szakmánknak megszerzik azt a megbecsülést, ami a népgazdaság egészében méltán megilleti.

Jérôme René

Az 1967. év nyári időjárása

Az elmúlt nyár időjárásának jellegét a nagy meleg és a hosszantartó szárazság adta meg.

Június időjárását nagy szélsőségek jellemezték. A hónap első fele hűvös, a második szokatlanul meleg volt. A középhőmérséklet Medárd napot követő időszakban 9 fokkal maradt az átlag alatt. Viszont 26. és 27. táján ugyanennyivel volt magasabb. Ez az időszak különösen gazdag volt napfényes órákban.

Szeszélyes volt a csapadék területi eloszlása is. Baranya megye egyes területén és Kapuvár környékén a sokévi átlagnál több csapadék hullott. Ugyanakkor a Dunántúl többi részén jóval az alatt maradt. Az ország keleti fele több csapadékot kapott, mint a nyugati. Csak az ország keleti sarkában esett az átlagnál kevesebb.

A zivatar sok esetben jégesővel lépett fel, s az Alföldön, valamint a Dunántúl déli megyéiben súlyos károkat okozott. Igen súlyos vihar pusztított Somogyban és Baranyában.

Július időjárása folytatása volt a június második felének, csak még szárazabb és melegebb volt. A napfényes órák száma 40–60 órával volt több a szokásosnál. A havi közepes hőmérséklet csaknem az ország egész területén 1,5°C-kal haladta meg a törzsértéket. Sorozatosan lépett fel 30 fok feletti maximum, sőt néhol a 35 fokot is elérte. Az éjszakai minimum alig süllyedt 10 fok alá. Mindez fülledt, nehezen elviselhető időjárást okozott.

A havi csapadékösszeg csak néhány kisebb területen érte el a sokévi átlagot. Máshol messze az alatt maradt. Igen száraz volt a Nyírség, a Közép-Tisza és a Körösök vidékén. Itt a havi csapadék az 5 mm-t sem érte el. Ennek ellenére több felé volt heves zápor. Így Baranyában, a Balatonfelvidéken és Debrecen környékén súlyos károkat okozott. Aggtelek térségében pedig jégeső pusztított.

Nem hozott változást *augusztus* időjárása sem. Igaz, hogy a havi középhőmérséklet alig különbözött a sokévi átlagtól, a csapadékhiány rendkívül aszályossá tette a hónapot. Egy ízben fordult elő erősebb lehűlés, 5-én, amikor a hőmérséklet 35 fokról 20–22 fokra esett. Éjszaka 5,3°C-os minimumot észleltek. A hónap többi részében a minimális hőmérséklet nem süllyedt 10 fok alá.

Az ország nagy részén szárazság uralkodott. A havi csapadék összege csak Makó, Karcag, Körösszakáll, Eger, Jósvafő, valamint a Mátra és a Bükk térségében haladta meg a normál értéket. Ugyanakkor Kisbér, Tatabánya, Esztergom, Romhány, Pécs és Siklós térségében az 5 mm-t sem érte el.

Jégeső a hónap folyamán két ízben hullott, 3-án Pest és Csongrád megyében, 17-én Somogy és Fejér megyében. Az utóbbit szélvihar követte, amely jelentős kárt okozott.

Az időjárás az erdőművelés tekintetében katasztrofális volt. A csemetekertekben 20–50%-os aszálykár jelentkezett. A kár azonban nem csak mennyiségileg, hanem

Hó- nap	Megnevezés	Győr	Keszthely	Szentgott- hárd	Pécs	Budapest	Baja	Szolnok	Miskolc	Nyiregy- háza	Debrecen	Békkés- csaba	Kékestető	
VI.	Havi középhőmérséklet, °C.	18,6	18,7	17,1	18,1	18,8	19,1	18,8	18,1	18,8	18,7	18,9	12,7	
	Eltérés a sokévi átlagtól	-0,1	-0,3	-0,6	-1,0	-0,6	-0,7	-0,8	-0,6	-0,3	-1,0	-0,5	-0,2	
	Abszolút max.	°C ..	33,6	33,3	32,8	31,3	32,8	33,1	33,9	34,2	33,4	33,2	33,8	26,3
		nap	27	27	27	27	26, 27	27	27	26	27	27	27	27
	Abszolút min.	°C	7,4	5,4	3,4	6,4	7,2	9,1	6,3	4,6	7,7	7,4	7,2	3,0
		nap	12	15	14	15	12	14	12	15	15	15	12	14
	Évi csapadékösszeg, mm	21	8	31	69	71	74	58	63	56	58	66	108	
	Eltérés a sokévi átlagtól	-47	-71	-79	+1	-3	+5	-10	-22	-25	-18	-8	-5	
Napsütés havi összege, óra	256	306	—	266	285	282	322	274	305	323	292	274		
VII.	Havi középhőmérséklet, °C.	22,4	22,2	20,2	22,2	22,9	23,0	22,7	21,7	22,3	22,4	22,7	17,0	
	Eltérés a sokévi átlagtól	+1,6	+1,2	+0,6	+0,9	+1,2	+1,0	+0,9	+0,9	+1,3	+0,5	+1,1	+1,8	
	Abszolút max.	°C	32,0	31,8	31,4	31,6	33,0	33,0	33,4	34,0	32,9	32,7	33,4	28,8
		nap	23, 31	3	15	23	23	23	23	23	15, 24	23	31	15
	Abszolút min.	°C	11,5	12,2	8,6	12,0	14,3	12,4	12,4	10,6	10,9	11,4	11,9	8,9
		nap	7	10	7	10	10	8	7	6	26	26	7	6
	Havi csapadékösszeg, mm	42	52	99	35	33	49	66	53	4	77	49	24	
	Eltérés a sokévi átlagtól	-25	-24	-8	-28	-20	-3	+14	-13	-59	+20	-8	-58	
Napsütés havi összege, óra	275	322	221	324	322	312	365	307	350	376	326	327		
VIII.	Havi középhőmérséklet, °C.	19,9	19,8	17,7	20,8	21,0	20,9	20,9	19,9	20,2	20,1	20,9	15,3	
	Eltérés a sokévi átlagtól	0,0	-0,5	-1,0	+0,2	+0,3	-0,3	-0,1	0,0	0,0	-0,7	+0,1	+0,3	
	Abszolút max.	°C	33,5	33,6	31,4	33,7	34,0	35,0	34,6	33,4	33,5	32,2	35,0	27,3
		nap	2	5	5	5	2, 5	5	5	5	3	3	5	2
	Abszolút min.	°C	9,4	8,0	7,2	10,2	11,7	9,0	9,8	9,8	9,0	8,7	9,4	9,0
		nap	24	23	29	22	23	23	22	24	24	23	23	22
	Havi csapadékösszeg, mm	14	13	53	3	19	7	24	28	23	76	27	32	
	Eltérés a sokévi átlagtól	-44	-58	-35	-53	-31	-39	-19	-38	-49	+15	-19	-52	
Napsütés havi összege, óra	234	266	—	296	287	286	315	239	282	293	294	249		

minőségileg is jelentős. A csemetek növekedésükben lemaradtak. Főleg a nemesnyár válogatott csemetében nagy a kiesés. Jelentős többletköltséget okozott az öntözés.

Még súlyosabb a kár az erdősitésekben. Az aszály a megmaradást 20—30%-kal csökkentette. Helyenként még a 2—3 éves telepítések is száradásnak indultak. Jelentős kár érte a makkvetéssel végzett alátelítést. A nagy szárazságban a makk nem tudott kikelni.

Kevés vigasz az a tény, hogy a fahasználat és szállítás terén az időjárás nem állított gátat a tervek teljesítése elé.

Az aszály erdővédelmi vonatkozásban is súlyos kihatással volt. Erős elszaporodásnak indultak a rágcsálók. Igen súlyos pajor-kár lépett fel. A pajor-károsítás azért öltött nagy méretet, mert a szárazság miatt a kisebb rágás is a csemete pusztulását okozta.

A nyári időjárás nem értékelhető pozitíven a vadgazdálkodás tekintetében sem. Ha kissé kedvezett is a szaporulatnak, a források, patakok kiapadása, dagonyák kiszáradása a vadat mezőgazdasági területre kényszerítette, s ott fokozott vadkár lépett fel. Igen erősen csökkent a vadföldek termése is. A makktermés kimaradása miatt a mezőgazdasági kár fokozódása várható.

Ez a nyár is gondoskodott szokatlan időjárási kártételről. Június 28-án éjjel Középrigőcon kb. 30 000 m³ fa esett a vihar áldozatául. A kárt kiadós jégeső súlyosbította. Július 18-án Sajókaza és Aggtelek között 70 mm csapadékkal 12 cm vastag jégtakaró hullott, mely 14 ha redukált területen idézett elő súlyos kárt az állományokban. Július 23-án a nyugati határszélen, Apátistvánfalva határában okozott a vihar 3000 m³-es kárt.

Az elmúlt nyár időjárása tehát erdőgazdálkodás tekintetében igen kedvezőtlen volt. Az ország legnagyobb részén két hónapon át alig esett eső. Ennek a rendkívüli aszálynak a hatása az állományok életében ma még fel sem mérhető. Kihatása a kővetkező esztendőben is minden bizonnyal jelentkezik.

Dr. Papp László

IRODALMI SZEMLE

KRALJIC: A SZOCIALISTA ERDŐGAZDÁLKODÁS KÖZGAZDASÁGI ELEMEI

A nálunk is járt jugoszláv erdész-közgazdász professzor az elsők között volt, aki az erdőgazdaság közgazdasági kérdéseit a szocialista közgazdaságtudomány felfogásában terjedelmes szakkönyvben dolgozta fel és akinek művei a népi demokratikus országokban ismertté váltak. Ez a műve kimerítően (800 oldal) tárgyalja a szocialista termelés keretébe illesztett erdészeti termelés jellemző közgazdasági problémáit. Sorra veszi az erdőgazdaságban felhasznált eszközök, módszerek, eredmények ismertetését. Elemzi a termőhely és a faállomány szerepét. Végigvezet bennünket a munkaeszközök kihasználásának és az élők munkájának különböző fázisain. Bemutatja az alapvető eszközök finanszírozását, az amortizációs alap szerepét és az értékkepződés folyamatát a szocialista erdőgazdálkodásban. A továbbiakban a költségek statikáját és dinamikáját tárgyalja, és ismerteti az önköltségszámítást az élők termelésben és az erdőhasználatban. Igen alaposan foglalkozik az árak elméletével, a fa tőrárával, az erdei termékek és a faállomány eladási árával, valamint az élők készlet termelői eladási árával. Az erdő-átvitel eladási árát a kivitelezésre vállalt munkák leszámításához, a munkanormák, a megengedett napszámok, a felhasznált anyag és fogyóeszközök ára, továbbá a haszonkulcs és adó alapján állapítja meg.

Megkülönböztet tőkés és szocialista erdei tőrárat és levezeti a lábón álló fa árát. Részletesen kifejti a munkaerő ésszerű felhasználását és az értékkepződést a szocialista erdészeti termelésben. Bemutatja a munka termelékenységnek változásait a természetes és pénzmutatókkal, továbbá az ésszerűsítéseken és a termelés műszaki színvonalának változásán keresztül. Értékeli az erdőgazdálkodás pénzügyi eredményeit, a nyereséget, a szocialista jövedelmezőséget.

Taglalja a földjáradék elméletét, rávilágít a különböző földjáradékokra a termőhelyi különbség és a kitermelési költségintérből eredő bevételek viszonylatában az erdőgazdaságban.

Megismerteti az olvasót az erdőgazdasági termelés gazdaságosságának fogalmával és annak számítási módjával.

Külön fejezetet foglal el könyvében a tervezett és a tényleges erdőgazdasági költ-